

„Застава“ излази сваки дан два пута, а недељом и понедељником једаред.

Цена је за Угарску кад се јутарњи и вечерњи лист заједно шаље на један месец 2 кр. 40 пот. на четврт године 7 круна. Кад се јутарњи и вечерњи лист засебно шаље: месечно 2 кр. 98 пот. на четврт године 8 круна 75 пот.

За Аустрију и све остале земље на четврт године 10 круна.

Народним бројевима од петка цена је: на пола године 3 круне, на целу годину 4 круне, а за стран. земље годишње 6 круна 50 пот.

Поједини вечерњи бројеви стају 10 потура.

Телефон бр. 131.

ЗАСТАВА

ЛИСТ СРПСКЕ НАРОДНЕ РАДИКАЛНЕ СТРАНКЕ
(Вечерњи лист.)

ИЗДАЊЕ „РАДА“ ДВОНИЧАРСКОГ ДРУШТВА У РУМИ.

За огласе плаћа се по 12 пот. од сваке прете омаких ситних слова.

Уредништво „Заставе“ је у кући г. Ј. Т. Чавића Администрација „Заставе“ налази се у кући, где је Милетићева штампарија у главној ул. бр. 22. Довиси шаљу се уредништву а претплата и огласи администрацији „Заставе“.

Рукописе не враћамо.

Поједини вечерњи бројеви стају 10 потура.

Чек-квито 12008.

Русија и социјализам.*)

Први руски парламент, прва руска дума распуштена је прогласом цара руског Николаја. Руски цар се тиме ставио у ужасну опреку са руским народом.

Замци руске властеле биће ускоро рупевине. Изгореће силна села и градови. Руска поља црвениће се од крви, — пироваће ужасна револуција.

Руска дума изабрала је аграрни одбор. Тај земљишни одбор требао је да нађе пута и начина, да бедни сељак дође до ранитељке своје до матушке земље. Сељак — ратар ради и оре земљу; но огромни део земље није у рукама њиховим. Несравњено велики део руске земље није својина сељакова, но имовина државе, цркве, манастира, цара, великих кнезова, властеле руске и богаташа руских. У зноју лица свога обрађује руски сељак туђу земљу, а сам остаје глуп, гладан бедан и несретан. Аграрни одбор тражио је путеве, да усрећи тај бедни сељачки руски народ и донео је оваке одлуке:

- 1.) Сва земља државна, црквена и царска, има се поделити међу сељацима без сваке отштете, те потоме — бесплатно;
- 2.) Сав други приватан велики и средњи поседа земља има се дати сељацима уз новчану отштету.

О фабрикама, рудокопима и другим поседима није било предлога.

Аграрни одбор, није поднео тај свој предлог думи јер је реакција била јача и цар думу распустио.

У Русији букти револуција на све стране, хиљадама бораца за слободу народа леже у тавницама, а силне хиљаде леже мртви и рањени по улицама револуционарних села и градова. Згарипта се множе, а права, општа, ужасна револуција, та је тек — на прагу.

У Русији се води гиганска борба политичка и друштвена. Борба је у жасна и дивља; а пламен слободе мора са горети све тврђаве апсолутизма.

*) Пунтимо овај чланак у „Заставу“ а ми ћемо рећи своју, кад писац, као што обећава, изађе и са осталим чланцима о овом питању. Примедба у уредништву „Заставе“.

ПОДЛИСТАК.

ШЕЗДЕСЕТ И ПЕТ СРПКИЊИЦА.

(У аманет ороцима родитељима.)

Пре десетак година био је на овом истом месту у подлиску мањи број Српкињаца у нареду. Види се — напредујемо. И то знатно.

Колико ко језика зна, толико људи вреди. То је стара истина, која и данас вреди. За нас Србе вреди она и сувише, јер ми не гледамо да људи науче више језика, него силом гурамо своју децу, да не науче на једног језика честито.

То је ено случај са оним шездесет и пет Српкињаца. Тек што су у четири разреда српске основне школе научиле писати и штрбцати српски, видимо их из српске школе и увлачимо у мађарску. Рачунамо, доста је научила српски, та Српкиња је!

То су урадили са својим кћерима 65 Срба родитеља прошле школске године. Одвели су ове Српкиње из српске основне школе и уписали их у новосадску државну грађанску женску школу, а све с намером, да науче мађарски. То им је крајњи циљ.

Они умују: Даћемо их да изуче грађанску школу и затим да изуче какву стручну школу да дођу до хлеба, па их за то спремамо на мађарском језику. Други опет, који неће дати

У Русији се мора остварити слобода политичка и социјална. Престала су времена средњег века, када се борба водила само за права грађанска, за права политичка. Ново време створило је нове прилике па и нове захтеве и нову тактику борбе. Поред истинских странака народних — странака демократских — ступила је на политичко поприште и нова, млада, бујна, снажна странка политичко-социјална, странка социјално-демократска, странка социјалистичка. Паметни и родољубиви политичар не сме previdети ту нову струју, нити јој се безразложно ставити на супрот.

Многи политички листови писали су, да је дума распуштена због тог аграрног (земљишног) одбора и због руских револуционара. Распредало се нашироко како предлози тог аграрног одбора утиру пута социјализму и раде правце на остварењу социјализма.

Каква огромна заблуда. Социјализам не зна за деобу. Социјалисте неће да деле, него да спајају све непокретности које су нужне за произвађање животних намерница.

Када би била дакле одлучна реч социјалиста, онда се земља не би делила, него прогласила заједничком и обрађивала заједнички. Сваки би имао да ради колико може, а да добије све што треба.

„Застава“ је орган странке радикалне. Радикална странка назива се демократском, а тврди да није злотвор млађиј сестри својој — странци социјално демократској.

Апелирам дакле као социјални демократа, на вас демократе, да у интересу свога српског народа сузбијате такве злосрећне заблуде о социјализму, у интересу заједничког народа нашега, домовине наше и среће и слободе народа српског, и народа свију.

Пустите ме, да кратко и јасно изнесем пред вашу демократску публику, позитивна начела социјалних демократа.

Када народ наш буде тачно обавештен шта хоће социјалисте и шта је то научни социјализам? тада ће правилније

децу у стручну школу, друкчије умују: Даћемо их у грађанску школу да науче мађарски, па да се спреме за живот.

Рачун је ту, само је то рђав рачун. Дете из основне школе нејаво је у сваком погледу. Нејаво је и у свом матерњем језику, јер се на њега у основној школи наваљује, да осим свога језика учи још два страна језика. Ти му језици много сметају, да може напредовати и у другим школским предметима.

Тако растројено дете дође у туђу школу. Туђи учитељи, туђи предмети, туђе друштво, туђ језик, туђе све. Наје чудно, ако се збуни.

Туђ језик не да се савладати за годину дана. И шта бива с таким дететом? Оно се бори да успе. Док научи сто туђих речи, сто пута се озноји, јер не разуме оно што учи. Док навине на свој језик све оно што треба да научи, праву науку и знање изгубило је из вида и пропустило, јер не зна шта учи. Колика је то само штета за његово даље школовање!

Шта је тек с васпитањем? Док не доспе дотле, да настава на туђем језику васпитно утиче на ум и срце детине, дотле је протекло Дунавом доста воде. А кад научи толико мађарски, да настава може на њега васпитно утицати, онда то утиче на њега хладно, једнострано, туђински. Васпитна зрна прима у себе, али се храна неприродним васпитним млеком, у оном времену, кад ум треба највише да ради,

појмити и борбу дивовске Русије и борбу за слободу.

И у редовима социјалиста има их много, који држе да су социјалисте и тврде да се боре за социјализам, а немају у ствари самој ни појма о социјализму. Социјализам није мржња на бесправних и бедних, против моћних и богатих, него научна начела и правилан принцип решавања врло важних и врло заплетеног друштвеног социјалног питања.

Пријатељи социјализма видели су досад само општу страну класне борбе, омразу и срчбу; но они невидеше и позитивна, одлучна начела његова. Пријатељи социјализма стећиће нове погледе на друштво и ново оружје за одбрану својих начела. А противници његови, биће сачувани од срамне поруге, да се боре против нове науке заблудом и лажју.

Отворена, свесна и часна борба само ће користити и народу и домовини.

Мило ће ми бити, ако се не преварим у моме очекивању и ако се странка демократска, покаже и на делу, као одиста народна свесна, часна и напредна.

Социјални демократа.

Критско питање.

Устанак на острву Криту, који је изазвао и грчко турски рат, свршио се непотпуним ослобођењем Крита. Ово је острво добило своју аутономију под управом грчког краљевина Борђа и надвором Енглеске, Русије, Италије и Француске. Краљинама никако се није свидела ова аутономија, јер су хтели, да се уједине са Грчком по сваку цену. Гувернер принц Борђе путовао је по Европи и покушавао да задобије пристанак европских велесила за уједињење Крита са Грчком, али није успео. Кад се вратио с овог свога пута, онда су се Крићани побунили били. Дошло је до крвавих сукоба између Крићана и европске војске, која се налази на Криту. Грци су мислили, да ће Европа задовољити грчки народ на Криту кад се по-

кад је срце највећма отворено, кад се удара темељ свему даљем образовању и напретку.

И за све оно што изгуби у несрпској школи, и за све оно што добије у такој школи, награда му је, што разуме мађарски и што је скр'ало језик и што се уме наћи у мађарском друштву.

Овај родитељски рачун је, дакле, погрешан, неисправан.

Родитељи не воде овде рачуна о осећајима и о родољубљу. Засенила им очи мрвица хлеба и -свакидашња потреба-, па не могу да виде праву потребу у школовању женског детета, не могу више да воде рачуна о осећајима и не примећују колико су криви свом родољубљу.

Између оних 65 родитеља има и ратара и занатлија, па има и трговаца и много свештеника и много остале српске интелигенције. Укратко, има нас много, много, који не мислимо. Или зар мислимо, па зотилице, свесно јуримо кривим путем?

Задржаћемо се код свештеника и трговаца и запитаћемо их: Шта су научили? Знају ли они, куда то води, кад већ један свестан трговац и интелигентан свештеник долази на ту неспретну мисао, да своју женску децу криво васпитава? Виде ли они, где ће се напоследку зауставити? . . .

Настало је време, кад свако своје тражи и свако своје чува. Починје да се увиђа, да сва-

буни. Но ни то им није помогло. Сад је опет принц Ђорђе покушао, да застраши Европу. Изјавио је, да ће дати оставку и вратити се у Грчку. Но из Париза поручише Грцима, да им ни то неће помоћи јер се не може никако дозволити уједињење Крита са Грчком. Чим би се то дозволило, онда би била поремећена равнотежа на Балкану, па би и друге балканске државе тражиле да се и оне прошире, а то би изазвало рат. Француска је влада најодлучније изјавила, да се Крит неће ојединити са Грчком ни онда, ако гувернер принц Ђорђе даде оставку, него ће се још више замрсити критско питање. Кад су у Атини видели, да им неће да упале ови маневри, а они поручише гувернеру принцу Ђорђу, да остане и даље на свом месту, јер то ипак највише одговара грчким интересима.

Принц Ђорђе мораће да послуша савет и да остане и даље на Криту, ма да му је положај доста тежак. Народ на Криту пребацује принцу Ђорђу, да неће да изврши уједињење са Грчком, да би и даље остао гувернер. Народ не може да схвати, за што да се пречи уједињење Крита са Грчком, кад и тако грчки принц влада на Криту. Грчки су листови почели да пребацују Италији, да бајаги она пречи уједињење, јер би хтела да заузме ово острво. Но из Рима је дошао одлучан одговор, којим је побијено грчко пребацавање. Не остаје дакле Грцима ништа друго, него да чекају zgodнији час за постизавање своје цели. Но у то време ће свакако и остали народи на Балкану добити сарамерно проширење. Не иде то, да лукави Грци користе на рачун других Бечка би камарила радо дала Грчкој Крит, јер би то још више свађе изазвало међу балканским државама. Бадава се грчки политичари умљавају Бечу и потпомажу бечке жеље противу Срба, неће ништа постићи. Само у споразуму са свима балканским народима може се решити балканско питање. =

Нови Сад, 28. јула.

Тешка рука у Босни и Херцеговини. Тешка је рука подигнута у Босни и Херцеговини на све оно, што не ће да одобрава рада сарајевске мусале Уредник „Српске Ријечи“ не престао се потезе на судове и осуђује ма да правна свијест узбуђује се код сваког поштеног човјека. Уредник „Српске Ријечи“ већ има више преских тужаба него ли му је година. Али мусала није се на том само устала. Смисла јој сваки слободоумнији покрет, па и сама жеља, мисао, да се несносне прилике

ком своје перје најбоље доликује и да се сваки народ може само у својој сопственој култури најбоље унапредити. То се не каже само у главном, него се то мисли и у ситницама. Та мисао протеже се на просвету и на школе, и обузима трговину и производњу.

Код нас је недавно истакнуто начело: Свој своме! И то се начело до краја изводи. Већ је дошло дотле, да те за рукав вуку натраг, ако си макар случајно пошао у туђинску трговину. Хоће и у новинама да нападну на име твоје, ако си ма с разлогом отишао поред српске у туђу трговину.

То је, кажу, лепо, то је родољубиво. На тај начин моћи ћемо се одржати. Треба своје да пожемо. Код Срба занатлија наручивати, код Срба трговаца куповати, код свештеника ићи на савет и слушати га. И то је Србовање. То је оно: Свој своме! Лепо!

А како се онда зове оно, кад трговац и свештеник своје душевно благо, крв од крви своје, кост од кости своје, даје туђину у школу на науку и васпитање? И даје своје дете од десете године, кад му је природа бујна и кад му је машта разиграна, да може дубоко резати у душу спољашње утиске. Јеси и ово: Свој своме? И би ли требало и би ли корисно било изнети у новинама имена свију ових 65 Срба родитеља, који су застрашили?..

На ово питање нећемо одговорити, него ћемо оставити, да на њега одговоре оних шездесет и пет Срба родитеља...

Нови Сад.

Добрурад.

измијене на боље. Како стижу гласови из Босне, тужа ни су суду муслимански родољуби и прваци Шериф еф Арнаутовић и Смајил-ага Ђемаловић из Мостара и то на основу просте полицajsке пријаве. Муслимани су силно огорчени.

Је ли то начин, којим се увађа ред у запоседнуте крајеве? Је ли таки поступак сарајевске мусале потврда Бувијановог ригорозума пред делегацијама на она многа питања Кресојевићева?

Силница мисле, да је сила најбоље оружје за угушивање оправданих народних захтева. Неће да послушају наук, кога им историја дава. Свака сила за времена, па ће доћи крај и сили сарајевске мусале, а српски народ ће ипак остати и преживети све инквизиторе и деспоте.

Прилике у Перзији.

Јављено је у „Застави“, да је у персијској престоници, Техерану, било велике узбуње и да је дошло док рваог окршаја. Цео тај покрет био је управљен против великог везира, који је постао свемоћан у Перзији поред немоћнога шаха. На челу том покрету ставили су се свештеници У персијском је народу велико незадовољство због тога, што државни чиновници папују. Они гуле народ и богате се, а судови суде под утицајем истих. Узбуна је и због тога, што је потражен не давно подигнути зајам од 150 милијона, а не зна се на што, нити се виде трагови каквих градња. Покрет овај је за неко време умирен, јер је омрзнати велики везир отпуштен.

Ако пак остане и даље овај тиранички начин управљања, којим се народ усљетава и исисава, онда ће се буна поновити. Значајно је и то, да су коловође ове побуне побегли у енглеско посланство, где су напли заштите. Из тога се даје вакључити, да су ту помешани били и прсти енглеске дипломатије, која би хтела да на тај начин утврди свој уплив у Перзији. Свештеници пак стоје и под упливом првосвештеника свог, који се налази на турском земљишту, а брме одношаји између Персије и Турске нису најповољнији.

Персијски посланик у Бечу, Исак-кан, рекао је дописнику „Наје Фраје Пресе“, да народ у Персији има доста слободе, а што је главно, штампа је посве слободна. Новине су и изазвале у народу узбуђеност. И сад има у Перзији одговорне владе, јер је велики везир одговоран шаху, а великом везиру су одговорни сви провинцијални гувернери. Али — како се из Персије чује — народ не да на ту контролу ништа, него тражи утицај народа на државну управу. Још вели Исак кан, да је овој узбуни доста допринео и раздор између свештенства и државне владе. Свештенство би хтело да има одлучан уплив на народ. Још вели, да у Персији на северу доминира руска трговина и руски уплив, а на југу енглески је уплив одлучан. У последње време пак хоће и Немачка да стече уплив у Техерану, где је већ основала своју гимназију.

Политички преглед.

Царински рат између Србије и Аустро-Угарске Јављају из Београда: Злонамерни и тенденциозни нападаји и измошљотине бечке штампе против Србије учинили су овде врло ружан утисак и само отежавају измирење српско аустријског конфликта. Рат аустријске штампе тим већма отежава поравнање пошто су бечки нападаји неосновани. Жалосно је, да их Голуховски инспирира. У осталом у суботу ће министар председник одпутовати на дужи допуст у Далмацију. Пре његова повратка нема изгледа да ће се ђумручки конфликт у ред довести.

Састанак цара Вилема и краља Едуарда. Најновија вест из Кронберга јавља, како је сад већ утврђено, да ће се саотати немачки цар и енглески краљ у Фридрихсхофу и то већ у среду 2. (15.) августа. Цар Вилем ће тога дана стићи у Фридрихсхоф аутомобилом из Хамбурга

у 10 сати пре подне, а краљ Едуард 1 сат касније.

Догађаји у Перзији. Повнато је нашим читаоцима, да су у Техерану у последње време избили немари против великог везира, што што је он хтео силом да угуши слободоумни покрет, што се почео ширити код образованијег света. Свештенство, које је све до последњег времена реакционарно било, стави се на чело покрету, што је тражио савремене реформе. Наравно да су ти били изложени нападајима од стране власти. Но да би и то избегли, многе хиљаде побегоше и нађоше уточишта у енглеском посланству испред гонцоца великог везира. Наравно да је тиме углед Енглеске код становништва јако скочио. За сада крај овога покрета је тај, да је досадањи велики везир у тој борби подлегао, јор га је шах отпустио, а на његово место поставио је досадањег министра спољашњих послова Мушир ед-Даулах-а. Пошто је нови велики везир човек образован и напредног, слободоумног мишљења, те реформама и сам наклоњен, надати се да ће у Техерану за кратко време све бити у реду.

Још док је био стари велики везир свештенство и трговци сви побегоше у енглеско посланство. У посланству се налазило 5—6 хиљада душа. Овима после прибегоше и занатлије, те је тако растао број Перзијанаца у енглеском посланству. Према томе цела пијаца била је затворена, само оне радње биле су отворене, које су јела продавале. Бегунци Перзијанци настанили се баш у дворцишту енглеског посланства на триви разастриши своја ћебета и ћилиме, а изнад главе подигли су шатре. Шта више било их је и таки, који су доносили овамо своје кревете, справе за кување и пецаво.

По себи се равуме, да док је тај стари велики везир овако силом гонио перзијанске прваке у енглеско посланство — ни њему се није спавало код своје куће. То ме је доказ, што је свој стан опколео јаком стражом, па кад му је и то мало изгледало, довукао је још четири топа, а из своје државне палате дао је пренети своје драгоцености у војском и топовима опточени стан.

Јапан против Русије. Кина је тражила од јапанске владе, да може у Далном основати царинарницу за све оне стране производе, који преке мора, односно полуострва Шантунга иду у Кину. Јапан је пристао у начелу, али само под условом, да Кина удари царину и на све руске производе, који се доносе манџурском железницом, што до сад није било.

Убијство јапанских рибара. У последње време је наступио конфликт између Америке и Јапана, пошто је посада једне американке редарске лађе убила пет јапанских рибара, када су они били у лову рибе. Американци, када су наишли на ове рибаре, ословише ове да им се предаду, ови то не хтедохте учинити, те је заповедник американке лађе наредио пуцање, којом су приликом три Јапанаца убијена, двојица су тешко рањени а њих 12 су се предали. Јапански дипломатски агент због тога је интервенисао код американке владе, на што је влада одговорила, да она ове рибаре сматра за обичне рибарске лопове, и није вољна Јапанској дати никакве задовољштине. У Америци држе, да Јапан неће смети због тог изазивати какове заплете.

Хрватска и Славонија.

Др. Бадај у Земулу.

Прошлог понедељка отпутовао нови одјелни предстојник др. Александар Бадај из Земуна у Загреб. У Земулу се је бавио неколико само дана, да се опрости са пријатељима. Том приликом је на поздрав градоначалника Косовца одговорио између осталог, да ће заједно са другом господом нове народне парламентарне владе — о том порадити, да обезбиједи уставну слободу и осигура народна права, па да подигне и учврсти културно и материјално благостање народа.

На поздрав професора Удриха у име хрватског пјевачког друштва „Одјека“ између осталог рекао је др. Бадај, да је љубио и да

љуби хрватску ствар, алиштује и друге народне осјећаје, нарочито суграђана Срба и Нијемаца, и само на темељу овога начела могао је он у својем јавном дјеловању — до ове висине доћи. Само тим начином може и мора праведна народна ствар побједити. Жали што одлази из Земуна, али га народна воља обвезује, да свој рад посвети домовини и хвала Богу, сложном народу хрватском и српском.

Прима само четвртом.

Одјелни предстојник за богоштовје и наставу г. Милан Ројц поновно моли, да би они, који желе с њиме особно да говоре, долазили само четвртом, јер их у друге дане не може примати због обављања званичних послова. Ову молбу управља не само на странке у Загребу, него и на све ван Загреба.

Ово треба да запамте они, који би имали каква посла код одјелног предстојника, да бадава не иду у невријеме у Загреб.

Финансијална погодба потврђена.

Краљ је санкционисао под 29. јула п. н. закон о инартикулацији финансијалне нагодбе између Угарске и Хрватске. Тиме је и та заоставштина из Кјуеновог доба сишла с дневног реда које нови политички курс није могао спрјечити. Финансијална нагодба је примљена у хрватско-славонском сабору прошле саборске перијоде а у угарском сабору у пошљедњем засиједању.

Д о п и с и.

Нова Градишка (Избор пароха и проте.) Наша парохија и протопрезвитерат су под администрацијом и имао је да се обави избор. На расписани стечај коме је рок био до 8 (21.) јуна пријавило се пет кандидата, а једног је молба закаснила. И конзисторија донела је решење да се испитивање молба и избор остави за сад *in suspensio*.

На овако решење навело ју је тобож то, што тројица компетената не би имала права на нашу парохију, јер су свршили богословију у Задру.

У нашој дијецези има, мислим, осам свештеника, који су ради оскудице на свештенству, добили дозволу, да као свршени учитељски приправници и шестошколци могу ступити у богословију, но под тим условом, да кад постану свештеници могу компетирати парохије IV., V. и VI. разреда. Краљевска земаљска влада споразумно са патријархом ставила је и на свједочење ову клаузулу. Ови т. з. клаузулаши обратили се с молбом преко епархијске скупштине, да им се скине ова клаузула, и да се они изједначе са осталим свештеницима. И епархијска скупштина је препоручила ову молбу. Наши радикали сви су били за то.

Но и ако молба још није решена, тројица су поднела молбу на расписани стечај на градишку парохију и протопрезвитерат. Конзисторија требала је или их припустити к избору, или их је требала одбити. Незадовољне странке би могле се послужити утоком на виши форум, те би на тај начин се изазвало решење. Ово је мишљење заступала мањина, док је већина забључила, да се избор остави *in suspensio*, док се молбе клаузулаша не ријеше. А кад? Толико ради обавештаја изборника у нашој црквеној опћини и у протопрезвитерату.

Уз пут саопћавам, да је опће расцоложење, да нам постане парох и прота г. Јован П. Јовановић парох из Рајића. Било сад а кашње, то ће се и догодити. **Опћинар.**

Вести из места и са стране

Позив на претплату. — 1. августа отварамо нову месечну претплату на „Заставу“. Цена је на месец дама 2 круне 40 пот. Уједно учтиво умољавамо наше пошт. претплатнике којима крајем јула истиче претплата, да изволе исту за време, за месец август обнови, како не би у шиљању листа до прекидања дошло.

Срећа у несрећи.

На железничкој прузи између Темерина и Госпоњинца десно се необичан догађај, сличан једној

причци Толстојевој. Између шина је спавао један пастир, који се ни онда није пробудио кад му је над главом брзи воз пројурio. Тек кад је мало одмакао воз, тргне се пастир, и види у каквој се опасности налазио. Срећом је zgodно лежао на прузи, тако да га точкови нису дохватили. — Злиста срећа у несрећи.

Пробе нових топова у Црној Гори.

У Црној Гори, у Никшићу су 14. о. м. извршене пробе нових топова. Преповско гађање вршено је на хумцима у растојању од 1800 метара, а из 15. см. Мортири батерије. Од 12 испашених метака било је 8 погодака, дакле успех је био преко очекивања, одличан. Паљбом је командовао вршиоц дужности командира батерије, поручник Ј. Велимировић. — Истог дана после подне извршена је проба 12 см. далекобојних топова. Гађало се са растојања од 3 хиљаде метара. Гађање је било непосредно, и од 12 метака пало је у биљењу 8, успех такође одличан. Гађању су присуствовали војвода В. Петровић, началник артиљеријског одељења министарства војног, бригадир М. Мартиновић и командант Д. Гатало са ондашњим чиновништвом и множином грађанства. — Еле црногорски нови топови добро гађају — а стари јатагани добро секу, мишице су ту — и Црна Гора је наоружана.

Стање овогодишње летине.

Министарство пољопривреде издало је у половици јула месеца званичан извештај о изгледу на овогодишњу жетву у Угарској. Тај извештај изгледа да се није променио и да је овогодишња летина добра. Према томе изгледа, да ће производ пшенице изнети 46 и по милиона, раж нешто јаче преко 13 милиона, јечам 13 и једну трећину милиона, а зоб 11 милиона метарски центи. Усев кукуруза стоји добро у целој земљи и даје изглед на добар род. Добро је родио кромпир, зеље и поврће, комлов, шећерна репа и дукан. Једино је репица омахнула. И воће осим шљива добро је поцело. Виногради обећавају прошлогодишњи род.

Забава с игранком.

Српско певачко друштво „Гусле“ у Долову приређује забаву с игранком у суботу 29. јула (11. августа) 1906. у банти гостионе г. Хофмана а у крист своје благајне.

Редак проналазак у Венецији.

Млетачка црква св. Марка јако је рујанирана. Приметило се у последње време, да стубови пуцају тамо где се додирују са сводом, дакле тону. Одмах дозову стручњаци, који констатоваше, да ако се не оправља, престоји јој пад као оно и торњу. Одмах се латише оправке, да отклоне опасност. Када су почели оправљати т. зв. патријалхални свод, морали су одстранити плоче бизанског мозаика и том приликом нађоше у цементу, што је био између појединих плоча, један бакарни новац. Одмах су га стручњаци испитали и констатовали, да је из доба дужда Еарика Дандела, који је у оно доба био веома редак. На основу нађеног новца установило се дакле, када су метнуте мозаичке плоче у тај свод. Са малог новца испоставило се, да су мозаичке плоче намештене у свод за време дужда Еарика Дандела, а то је 1192—1205. год.

Овамо, онамо — на ракију пронађоше.

Како је која влада дошла на владавину у нашој држави, прва им је брига била, како да се створи начин, да се државни издатци покрију, који све већма расту, а чине сада годишње око 1300 милиона. Народ је толико оптерећен дацијама разним, да просто не може више поднети, а да се не сруши под теретом што су му га натоварили. Недавно се беше провео глас, да је влада смислила да увеле монопол на спиритус и петролеум. Кад се била подигла ларма у јавности ради тог новог намета, онда је министар-председник Векерле изјавио, да не мисле завести државне монополе на петролеум и спиритус — него на ракију. То је, вели, свршена ствар да се дигне дажбина на ракију и то са 20 на 30 круна. — Еле овамо онамо, на ракију пронађоше. То је, држе наши финансијери, исто тако тражена роба у народу, као и шећер. — По некима је, на жалост, још слађа и од шећера.

Организација писара.

Добијамо ове редове: Дана 15. августа т. г. сазвана је скупштина писара из целе краљевине Хрватске и Славоније ради договора о побољшању писарских положаја. — Још пре но што је проглас издан, удружили су се писари котара митровачког, те су након преговора са некојим друговима из Срема створили удружење за жупанију Сремску и уредили правила на скупштини дана 9. јула т. г. те изабрали одбор, који их је влади на потврду поднео. Писари града Митровице добивши позив на скупштину, одржали су договор 7. августа 1906., те су решили једногласно, да се изашљу три изасланика на скуп, који ће удружење у правцу правила заступати, же-

лити је, да се на скупштини сви сложено споразуму, јер само сложним радом уклонити ће се све препреке и ударити чврст темељ, на којем ће започето дело морати напредовати.

Велика поплава у Тексасу.

Из Сан Луја брзојављају, да је по извештају једног брзојава, који је пре три дана стигао из Форт Ворта у Тексасу — јужни део Тексаса поплављен. 25 особа су удавиле се, а стотинама су остале без крова. Штета, коју су претрпели поседници поплављеног земљишта, цени се на 5 хиљада долара. Прекинут је редовни железнички саобраћај, а обустављена је телефонска и брзојавна веза, пошто су жице прекинуте.

Брзојави „Застави“.

Стигли 28. јула.

Млинарски штрајк у Будимпешти.

Будимпешта. И преговори код државног секретара Стерењија између поседника млина и радника млинарских, остали су потпуно безуспешни. Преговори су прекинути.

Прилике у Русији.

Петроград. Револуционарне агитације међу раделицима трају и даље.

Влада смера, да би умирила војску, да смањи рок војне службе.

Севастопољ. Адмирал Сквидлов препоручио је цару, да се са највећом благости поступи према побуњеним војницима. То је неопходна потреба.

Москва. И овде је престала општа забастовка (штрајк.) Фабрике раде.

Прилике у Србији.

Београд. (Уг. кор. зв.) Положај Пашићев пољубљан је. Краљ му је изразио своје негодовање због замршаја, који су настали у питању набавке топова и због сукоба с Аустро Угарском. (Не ће бити да је баш тако, већ ће пре бити, да је то скромна жеља на бечком Балплацу. Примедба уред. „З.“)

Бугари против Грка.

Софија. Покрет против Грка у Бугарској расте. У Варни и још неким местима дошло је до великих демонстрација против Грка.

Раднички штрајк.

Дета. Овдашњи радници изаслали су један одбор од седам лица солгабирову и тражили су, да пусти њиховог друга, који је невино затворен. Солгабиров је дао заговорити цело изасланство, за тим их је отпустио белоцркванском суду. На то су овдашњи организовани радници прогласили општи штрајк и изјавили да све докле неће радити, докле њихови осам другова не буду пуштени.

Т р г о в и н а.

НОВИ САД, 27. јула 1906. године.

Пшеница прве квалитете	13 к. 80 п. до 14 к. — п.
Пшеница нова	— к. — п. до — к. — п.
Пшеница средња	13 к. 40 п. до 13 к. 60 пот.
Пшеница лакша	13 к. — п. до 13 к. 20 пот.
Наполица нова	12 кр. 20 п. до 12 кр. 40 пот.
Јечам 11 круна	40 пот. до 11 кр. 60 пот.
Зоб нова	12 кр. — пот. до — кр. — пот.
Кукуруз у врну н.	12 кр. 40 п. до 12 кр. 60 п.
Кукуруз у клину н.	— кр. — п. до — кр. — пот.
Маст 136 кр.	— пот. до — кр. — пот.
Сланина 136 кр.	— пот. до — кр. — пот.
Сланина паљена	136 кр. — п. до — кр. — п.
Свињи угојени тешки	90 до 92 пот.
Свињи средњи	86 до 88 „
Свињи лаки	80 до 84 „

живе мере.
Теопи 80 п. до 92 пот. по кили
Јагањци 20 к. до 36 к. по пару
Овци — кр. до — кр. по кили.

Стање воде под Новим Садом.

9. авг. било је 4'34 метра
10. авг. било је 4'27 метра

БУДИМПЕШТА, [8. августа 1906. Оригинални дневни извештај будимпештанске филијале Српске Банке. Са будимпештанске житне и продуктне берзе.

Данас је продато у готовој роби:

П ш е њ и ц а :

Потиска 100 мтц. 81-7 по 15-70.
Пештанске околине 300 мтц. 79 по 14-70.
(Све се цене разумевају за 3 месеца).
Рај 100 мтц. по 11-80.
Зоб 100 мтц. по 13-20 (каса).

Школска објава.

У српској вишој девојачкој школи у Новом Саду биће 18. (31.) августа о. г. поправни, поновни и приватни испити.

Уписивање ученица за 1906-7. годину биће 1. 3. и 4. септембра по новом календару.]

У I. разред ове школе примаће се ученице, које су навршиле десету годину живота и које су свршиле IV. разред основне школе с успехом. Ученице из V. и VI. разреда основне школе примаће се у старије разреде, ако на пријемном испиту покажу добар успех из прописаних предмета за односни разред српске више девојачке школе.

У смислу одлуке високославног Школског Савета укинут је пријемни испит из мађарског језика за оне ученице, које долазе из оних школа где нису учили мађарски језик.

При уписивању доносе ученице, које први пут долазе овамо, крштеницу, последњу школску сведоцбу и последњу сведоцбу о каламџењу крављих богиња, а ученице, које су биле у овој школи, доносе само школску сведоцбу.

Одма при уписивању плаћају ученице 10 круна уписнине и школарине. Која сиромашна ученица жели да буде ослобођена од овог плаћања, нека одма при уписивању донесе управи сведоцбу о сиромаштву.

Школарина се може уплатити и два пута полугодишње унапред.

Нови Сад, августа 1906.

Мита Ђорђевић,
управитељ.

1026 1-1

ГАЛАНТЕРИЈСКА, ВИРНБЕРШКА
и ПЛЕТЕНА ЕСПАНА ТРГОВИНА
Д. П. Ранисављевића
У ПАНЧЕВУ

потребује **МЛАЂЕГ ПОМОЋНИКА**, који је осим матерњег језика немачком, мађарском и румунском вичан. — За шегрта и практиканта има места.

1028 1-3

Натјечај.

На овдашњој српској основној школи расписује се натјечај за идућу школску 1906/7. годину на упражњено учитељско мјесто за III. и IV. разред и новоустановљено мјесто учитељице за I. и II. разред.

Учитељу је дужност да поучава дјецу у III. и IV. разреду свима прописаним предметима, да поји у цркви недељом и празником: на вечерњи, јутрењи и литургији, да присуствује спроводима ће буде позват, уз награду од 2 К и да приреди сваке године Светосавску бесједу. Плата је годишња 1200 К, слободан стан 2 собе и кухињу, огрјев и башту, у име обрађивања бације 50 К и у име путна трошка 50 К. Првенство имају који су музикални, те ће као хоровађе овдашњег српског црквеног пјевачког друштва „Побратимска“, имати годишњу плату 240 К.

Учитељици је дужност поучавати дјецу у I. и II. разреду, свима прописаним предметима, поучавати дневно један сат сву женску дјецу женском ручном раду, бити извршујућа чланица овдашњег српског црквеног пјевачког друштва „Побратимства“ и присуствовати са дјецом у цркви при богослужењу недељом и празником.

Учитељици је плата годишње 800 К, слободан стан (једна соба а по потреби и кухиња), огрјев и башта.

У име путног трошка 50 К.

Рок пријаве је до 1. августа о. г., те до тог времена имају компетентне у реду конституисане молбе упутити на потписану општину.

У Санском Мосту, 1. јула 1906. год.

Српско-православна црквено-школска општина.

Перовоја: 781 6-6 Председник:

Вошко Илчевић. Симо Зурнић.

Ројички „Stiriaquelle“
лековита вода против на-
дима у стомаку и грчева, **ЛЕЧНИЧКИ**
запаљења бубрега, катару у **ПРЕПОРУЧЕНО**
грлу и устима, катару у
ИЗВРСНИ стомаку и цревима, мокраће ки-
УСПЕСИ! салине, шећерних болести не-
мања столице, болести црне ци-
герлице.

Велико стовариште за Угарску
Joseph Hoffman
974 1-1 Budapest, Bathor-utca 8.

ЈЕДАН ЛЕП ВЕЛИКИ СТАН

НА I. СПРАТУ

са седам соба, великим ходником, бујном, шпајзом, подрумом, таваном, бујном за праће и комором за дрва издајем од 1. новембра ове године под кирију.

Нови Сад, 3. августа 1906.

Лаза Лукић,

сопственик куће број 17. у Ђурчијској улици.

1031 1-3

ПОГРЕБНО ПОДУЗЕЋЕ И СТОВАРИШТЕ
НАДГРОБНИХ СПОМЕНИКА

ПАЈЕ МАРКОВИЋА

У НОВОМЕ САДУ

потребује једног вештог каменолова резача. Исти треба да је вичан у српском и немачком језику. Ступање одмах.

1030 1-3

4 елегантне собе

у I. спрату

● господска улица број 3 ●

подесне за банкарску радњу или за већу канцеларију, издајем под кирију.

Н. Димовић,

Нови Сад.

1027 2-3

БРЗО И СЈАЈНИМ УСПЕХОМ ЛЕЧИ МОКРИНСКО артеско и ковито, минерално, сумпорно, жељезно, јодно, топло и блатно КУПАТИЛО.

Макар и застарелу укоченост, узетост, се-
вотину, костобољу, реуму, малокрвност и
живчану болест.

Излечене особе и стручњаци изненађе-
ни су о ванредном успеху.

Ближа извешћа даје:

Мокринско артеско купатило,
1029 1-3 Торонталска жуп.

НА ПРОДАЈУ. ВОДЕНИЦА на Дунаву ФУТОГА

продаје се. Снабдевена је најновијим спра-
вама. Распитати код

1017 2-3 Глише Русовог 0 Futak (Bácska).

Један изврстан кројач

за цивил и војно одело, који је врло практичан у кроју, радио је више година самостално, а био је и кројач, рад је опет ступити у кавзу добру радњу као кроја " (душнајдер). — Кома треба добар кројач за радњу, нека се изволи обратити администрацији „Заставе“ под знаком „Д. К.“. Поред српског говори још два страна језика, чита и пише.

928 4-4

МОЛОВ Сајдлицки прашак

Само прави кад свака кутија и сваки прашак заштитну марку и подпис А. Молл носи.

МОЛОВ САЈДЛИЧКИ ПРАШАК је за оне, који пате од стомака ненадмашно средство, јер јачају стомак и успешно делују на варење и пријатно је средство против ватворене столице, те испред свију других пургата, пилула, говких вода итд. имаде првенство.

Цена је оригиналној кутији 2 круне

Фалсификата се судски прогањају.

Молова Францова ракија са соли

Само прави кад свака боца носи заштитну марку А. Молла и кад је са оловном плочом ватгорења.

МОЛ ОВА

Францова ракија и со је особито средство за мањање код севогина, вглавкова и при назебу најбоље кућено средство, јер успешно јача мускуле и нерве.

Цена је плоч. ориг.

флаши 1 кр 90 пот.

Главни отпратништво од

апотекара

А. МОЛ, ц. и кр. дворски лиферант

ВЕЧ, Тухлаубен 9.

У стовариштвама провинције треба искати искључиво препарате А. МОЛ а.

651 7-104

СВОЈ СВОМЕ!!

СВОЈ СВОМЕ!!

НОВО ОТВОРЕНА
ПОМОДНО-ГАЛАНТЕРИЈСКА, КРАТКЕ И ПЛЕТЕНЕ РОБЕ ТРГОВИНА

ДУШАНА С. МОНАШЕВИЋА

У НОВОМЕ САДУ, Ђурчијска улица бр. 23.

код „3 Л А Т Н Е Б У Г Л Е“ преко пута од Браће Миросављевића.

Препоручује пештованом грађанству из места као и из околине свој богато снабдевени избор **МУШКЕ И ЖЕНСКЕ ПОМОДНЕ РОБЕ**, као мушког и женског белог рубља, мушких туристичких зефирских и сатенских кошуља крајнова, манжетни.

најновијих мушких и женских краватни, велики избор украса за женске тоалете, све врсте прибора за мушке кројаче, женске моде сјалоне и модисткиње,

најбољих женских лидера, шпалера за госпође, невесте, као и венаца за невесте, најновијих добрих кино и сунцобрана и мушких штапова. Мушких, женских и дечјих чарапа као и разних вулова, конаца и свиле за штрикање, хеклање, везење и шивење,

јуте, канаве и конгрештофова за штрикање, правих кожных новчаника, женских кожных торбица, кутија за дуван, цигаре и цигарете, финих мирисавих сапуна и парфима.

најбољег пудера, правог наводонта, четкица за зубе, четака за косу и хајине, добрих чешљева и женских укосница,

готових женских сукања и кецеља, дечјих гарнитуре за крштење, дечјих играчака, као и све друге у ту струку спадајуће робе. Послуга брза и тачна, а цене строго солидне и утврђене.

Свој своме! Свој своме!

Стављајући поштов. грађанству из места као и из околине отварање ове радње до знања, придегити ми је, да робу из првих извора набављам, те обећавам, да ћу које поштов. куптерије са најбољом робом, а по најјефтинијој цени послужити ноћи.

Молећи за многобројну посету, остајем с поштовањем **ДУШАН С. МОНАШЕВИЋ.**

СВОЈ СВОМЕ!!

СВОЈ СВОМЕ!!